ئۇيغۇر ئەلىپبەسى ھەم ئۇنىڭدا (2020 يىلى قوش دەھقىنى ئەكتىۋىلىق)

© 2020 IPA

ئاكتىۋىرت (ئىتتىرىلىش ۋ ئۇن يىلى ئەكتىسىلىق)

	ئاغىز ئەتتىنى ھەم	ئەتتىنى ۋەتمە ۋ	ۋەتمە ۋ	قىتىق يىلى	قىتىق يىلى ئەتمە يىلى	ئاتلىمىق	ھەرپ يىلى	ئىڭىر يىلى	ئەتمە / ئېغىز ۋ	قىممىتىنى ھەم	ھەتقىۋىن يىلى
ھەلقىنى	p b		t d			ʈ ɖ	c ɟ	k g	q ɢ		ʔ
ئىنىق ھەم	m	ɱ	n			ɳ	ɲ	ŋ	ɴ		
تىتىرىق	ʙ		r						ʀ		
ۋەتمىگە قېقىش ھەرىكى		ⱱ	ɾ			ɽ					
يۆتكىلىق	ɸ β	f v	θ ð	s z	ʃ ʒ	ʂ ʐ	ç ʝ	x ɣ	χ ʁ	ħ ʕ	h ɦ
ئاغىزغا قېتىپ ھاۋانى ئېقىتىش ئارقىلىق ھاسىل قىلىنىدىغان ئاۋازلار			ɬ ɮ								
ئاتلىمىق		ʋ	ɹ			ɻ	j	ɰ			
ئاغىزغا قېتىپ ھاۋانى ئېقىتىش ئارقىلىق ھاسىل قىلىنىدىغان ئاۋازلار			l			ɭ	ʎ	ʟ			

ئەگەر ئىككى ھەرپ ئۇنىڭدا ئاغىزغا ئوخشاش ئورۇندا ھاسىل قىلىنسا، ئوڭ تەرەپتىكى ھەرپ ئاۋازنىڭ ئىككىنچى قىسمىنى كۆرسىتىدۇ. ھەرپتىن ھەر ئىككى تەرەپتىكى ئاۋازلار ئوخشاش بولسا ئۇ ئاۋازنى كۆرسىتىدۇ.

ئاكتىۋىرت (ئىتتىرىلىش ۋ قىرىق ئۇن يىلى ئەكتىسىلىق)

ئېغىزلىقسىز	ئىنتى ھەم ئەتتىنىڭ ھاۋالىرى	ئۇنلۇقسىز ئاۋازلار
ʘ ئاغىز ئەتتىنى ھەم	ɢ ئاغىز ئەتتىنى ھەم	ʼ ئىلايلا :
ǀ ۋەتمە ۋ	ɗ ۋەتمە ۋ/قىتىق يىلى	pʼ ئاغىز ئەتتىنى ھەم
ǃ قىتىق يىلى (ئىڭ)	ʄ ھەرپىن يىلى	tʼ ئەتمە ۋ/قىتىق يىلى
ǂ ھەرپىن قىتىق يىلى	ɠ ئىڭىر يىلى	kʼ ئىڭىر يىلى
ǁ قىتىق يىلى ئاسىتى يىلى	ʛ ئەتمە / ھەرپ ۋ	sʼ قىتىق يىلى ئۆتكىلىق

ھاۋالىق ئۇنلۇقلار

ھاۋالىق ئۇنلۇقلار

ʍ	ئەتتىنى – ئىڭىر يىلى / ئىنتى ئەتتىن ئۆتكىلىق	ɕ ʑ قىتىق/– ئەمىن يىلى / ئۆتكىلىق
ɰ	ئەتتىنى – ئىڭىر يىلى / ئىنتى ھەم ئەتلاتىسىق	ɪ قىتىق يىلى / ئاسىتى ئون ئىنتى ھەم ھاۋالىق
ɥ	ئەتتىنى – ئەمىن يىلى / ئىنتى ھەم ئەتلاتىسىق	ʃ ʒ قىتىق x ۋ ئاپتىق ئەگىشىمە
ʜ	ھەقسىزلاش يىلى ئاپتىمۇت يىلى / ئىنتى ئەتتىن ئۆتكىلىق	
ʢ	ھەقسىزلاش يىلى ئاپتىمۇت يىلى / ئىنتى ھەم ئۆتكىلىق	ئۆتكىلىق ئاۋازلارنىڭ ھەم ئاغىزنىڭ ئۇنلۇق ھاۋالىق ئۇنلۇقلارنىڭ ھەم ئەتتىنىڭ ھاۋالىرى ئارقىلىق ھاسىل قىلىنىدىغان ئاۋازلار.
ʡ	ھەقسىزلاش يىلى ئاپتىمۇت يىلى / ھاۋالىق	

ئۈستىگە / ئاستىغا يېزىلىدىغان ھەرپلەر

◌̥	ئاۋازسىزلاش	n̥ d̥	◌̤	ئالدىنقى ئىنتى	b̤ a̤	◌̪	ئەتمە / ۋ	t̪ d̪
◌̬	ئاۋازلاش	s̬ t̬	◌̰	ئاپتىق ئۇنلۇق	b̰ a̰	◌̺	ئاغىز / ۋ ئەتتىنى ھەم	t̺ d̺
◌ʰ	ئەتتىنىلىنىش ھەم	tʰ dʰ	◌̼	ئاغىز / ئەتتىنى ھەم	t̼ d̼	◌̻	ئاغىز / ۋ ئۇنلۇق ھەم	t̻ d̻
◌ʲ	ئەمىن / ھەرىكىتلىرىنى	ɕ ʑ	◌ʷ	ئەتتىنىلىنىش	tʷ dʷ	◌̃	ئاسىتى	ẽ
◌ˠ	ئەمىن / ھەرىكىتلىرىنى	ɕ ʑ	◌ʲ	ئەمىنلىنىش	tʲ dʲ	◌ⁿ	ئاسىر ئىنى ھاۋالىق	dⁿ
◌ˤ	ئەتتىنىلىنىش	ħ	◌ˠ	ئۇنلۇقسىزلاش	tˠ dˠ	◌ˡ	ئاسىتى ئون ھاۋالىق	dˡ
◌̹	ھەرىكىتلىرىنى	ë	◌̃	ئۇنلۇقسىزلاش قىتىق ئۇنلۇقسىزلاش	ɬ			
◌̽	ئەتتىنىلىنىش	e̽	◌ᵑ	ئاپتىق ئۇنلۇق	ɛᵑ (= قىتىق يىلى ھاۋالىق ھەم ئۆتكىلىق)			
◌˞	ئەتتىنى	e˞	◌ᵝ	ھاۋالىقلىق	ɛᵝ (= ئەتتىنى ھەم ھاۋالىق ئەتلاتىسىق)			

ئۇزۇنلۇق ھاۋالىق

ˈ	ئاسىنى ئېغىز	ˌfoʊnəˈtɪʃən	
ˌ	ھەتە ئاپتىمۇ		
ː	ئەتتىق	eː	
ˑ	ئاسىنى ئەتتىق	eˑ	
◌̆	ئاغىز قىتىق	ĕ	
‖	ئىنى (ئەتتىن ھەم) ئەمەلىتىم		
|	ھەتە ئاپتىمۇ (ئەتتىن ئەمەس) ئەمەلىتىم		
◌‿◌	ئاغىزلىنىش (ئەتتىن ئەمەس)		
.	ئەمەس ئەتتىن ئەمەس	ɹiˌækt	

ئەتتىنى قىتىن ئەمەس ئەتتىن ئەمەس ئاغىز

ئەتتىن ئەمەس	ئەتتىن قىرىق
ɛ̝ قىتىق ئاغىز ئەتتىنى	ɛ̞ قىتىق ئاغىز ئەتتىنى
e̝ ئاغىز ئەتتىنى	e̞ ئاغىز ئەتتىنى
ɪ̈ ئاغىز ئەتتىنى	ɪ̽ ئاغىز ئەتتىنى
ɵ̝ ئاغىز ئەتتىنى	ɵ̞ ئاغىز ئەتتىنى
ɐ̝ ئاغىز ئەتتىنى	ɐ̞ ئاغىز ئەتتىنى

ئەسلى ئەتلەس ھەم ئۇنىڭ ئۇنلۇقى ۋ ئەتتىن ھەمرا ئۇ مەنبەسى قىتىق، دېڭىزىمىق ئۇ

ئەسلى ئەتلەس: Doulos SIL, Mongolian Baiti (ئۇيغۇر); Doulos SIL, IPA Kiel, IPA LS Uni (باش ئەلىپبە)